

De Europese Kaderrichtlijn Water beoogt een ‘goede toestand’ van de watersystemen tegen uiterlijk 2027. Gezien de achterstand in de realisatie van rioleringsprojecten dient de Vlaamse regering alles op alles te zetten om de nodige investeringen te versnellen. Enkele oorzaken van de achterstand zijn de lange doorlooptijden en de complexiteit van rioleringsprojecten. De Vlaamse overheid draagt hier ook een gedeelte van de verantwoordelijkheid.

Vlario heeft een nota opgemaakt met de belangrijkste knelpunten en voorstellen tot oplossing. Sedert deze nota van eind 2022 werden er een aantal belangrijke stappen gezet. De engagementsverklaring wordt nu standaard gebruikt bij nieuwe projecten en de subsidieprocedure werd aangepast waardoor subsidies ook in de tijd worden beperkt.

VMM heeft recent een analyse gemaakt om de doorlooptijden van de gesubsidieerde rioleringsprojecten in beeld te brengen – zie tabel 1. Deze tabel geeft alleen de doorlooptijden weer van de effectief ingediende dossiers. Voor de recente programma's zijn er nog bijna geen projecten tot fase gunning geraakt. Het is moeilijk om op basis van deze tabel uitspraak te doen over een verbetering van de doorlooptijden.

Tabel 1: met de gemiddelde doorlooptijden per programma en per fase (uitgedrukt in jaren)

Programma	Aantal projecten	Gemiddelde doorlooptijd tussen opname programma en goedkeuring voorontwerp	Percentage projecten in deze fase	Gemiddelde doorlooptijd tussen opname programma en indiening aanbestedingsdossier	Percentage projecten in deze fase	Gemiddelde doorlooptijd tussen opname programma en indiening gunningsdossier	Percentage projecten in deze fase	Gemiddelde doorlooptijd tussen goedkeuring voorontwerp en indiening gunningsdossier
2017/1	99	2,2	89,90	3,7	50,51	4,3	45,45	2,1
2017/2	5	3,0	100,00	4,1	60,00	5,5	60,00	2,5
2018/1	111	1,7	74,77	3,3	46,85	3,6	36,04	1,9
2018/2	94	1,8	79,79	4,0	39,36	4,7	30,85	2,9
2019	206	1,6	79,13	3,0	33,01	3,2	21,84	1,7
2020/1	133	1,3	69,17	2,1	9,02	1,9	6,02	0,6
2020/2	165	0,3	98,79	0,7	94,55	0,9	95,15	0,6
2021	41	0,8	80,49	0,8	17,07	0,9	9,76	0,1
2022	192	0,6	55,73	0,6	7,29	0,7	2,08	0,1
2023	183		0,00		0,00		0,00	

We zien wel dat de geleverde inspanningen zijn vruchten afwerpen, maar we zijn er nog niet.

De eerder berekende gemiddelde doorlooptijd van 8 jaar was de periode van opname op subsidieprogramma (en dus meestal de opstart van het ontwerp) tot einde uitvoering.

De in de tabel vermelde doorlooptijden lopen tot aanbesteding of gunning (periode voor vergunningen, eventuele grondverwervingen en de uitvoering zijn niet inbegrepen → Deze periode zit bij het snelle programma (2020/2) niet bij alle projecten inbegrepen omdat de termijn hier zo kort was. Bij de meeste andere programma's wel omdat er meestal gewacht wordt met gunning tot de vergunningen en onteigeningen in orde zijn.)

In de tabel zijn een aanzienlijk aantal projecten van de relancebudgetten (programma 2020/2) voorzien. Deze projecten zijn opgenomen bij het relanceplan op het moment dat zij al een bepaalde

status hadden in het ontwerpproces en zijn zo gedetecteerd als projecten die snel tot uitvoering konden overgaan.

De betere samenwerking tussen opdrachtgevers en de grotere flexibiliteit in het subsidiereglement leiden ertoe dat de subsidieprocedure minder het knelpunt aan het worden is. Los van de financiering, zijn de nieuwe regels omtrent omgevingsvergunning, PFAS, bemalingen, ... het aandachtspunt.

Om verdere vooruitgang te boeken, dient ook het regelgevend kader te worden aangepast.

De belangrijkste werven zijn:

- **Naar een geïntegreerde infrastructuurplanning:** Alle actoren maken vanuit hun eigen verantwoordelijkheid (verkeersveiligheid, waterzuivering, openbare ruimte, ...) plannen op, die echter samen komen in dezelfde fysieke locaties.
- **Naar een meer geïntegreerde financiering:** Projecten hebben bijna altijd meerdere financieringsbronnen: RIO-subsidies, saneringsbijdragen, subsidies voor fietspaden, budgetten van de gemeente of AWV inzake wegbeheer, ...
- **Betere afstemming bij concrete projecten:** Projecten hebben doorgaans meerdere doelstellingen: verkeer(sveiligheid), water(zuivering), kwaliteit openbare ruimte, ... Er dient meer ingezet te worden op duidelijke doelen en afspraken in het voortraject, om dan sneller te kunnen doorsteken van voorontwerp naar realisatie.
- **Omgevingsvergunning:** De huidige procedures voor wegen- en rioleringsdossiers worden ervaren als onnodig complex en soms onduidelijk. Bovendien zit er te veel variatie in de behandeling van dossiers. Er is dus nood aan stroomlijning en overleg.

Volgende quick-wins die effect kunnen hebben op korte termijn zijn:

- Het **vergunningsproces** voor rioleringswerken verbeteren. Het vrijstellingenbesluit, het normenboek bij de omgevingsvergunningsaanvraag, een uniforme behandeling over alle provincies en vergunningverleners garanderen, ... → hier hebben wij een voorstel gedaan en wachten op feedback.
- Kennisdeling – methodieken verbeteren om kennis nog beter te delen
- De financiering van rioleringswerken wijzigen van onafhankelijke subsidielijnen en budgetten naar een geïntegreerde projectfinanciering. Onderliggend : Regionaal overleg met de rioolbeheerder te intensifiëren voor een betere afstemming op projectniveau en te komen tot systematische engagementsverklaringen. De rol van Aquafin als matchmaker is hierin cruciaal.
- Bij nieuwe wetgevende initiatieven steeds de nodige overgangsmaatregelen nemen zodat lopende dossiers niet (opnieuw) vertragen. Bij elk nieuw wetgevend initiatief de impact op de doorlooptijd evalueren (actuele voorbeelden: bemalingen, omgaan met vervuilingen).

Samengevat: De omgevingsvergunningsaanvraag, de financieringslijnen afstemmen en het proactief sturen van de nieuwe wetgevingen zijn van belang zodat ze positief en werkbaar zijn voor onze werken.